

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра **_Фінансового менеджменту та фондового ринку**

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
072 Фінанси, банківська справа та страхування

освітньо-професійна програма
Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування

на тему: **«Фінансові результати комерційного банку»**

Виконавець:
студент ЦЗФН

Арабаджі Валерія Юріївна

/підпис/

Науковий керівник:
к.е.н., доцент

Лапіна Ірина Сергіївна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Банківська система успішно витримала наслідки коронакризи. Вперше за всю історію фінансово-економічних криз в Україні банківська система не стала додатковим джерелом проблем і тягарем для бюджету, а є осередком стабільності та спокою, що активно підтримує економіку у складний період. Стійкі фінансові результати виступають головним елементом успішності кожної банківської установи, а також гарантією стабільного довгострокового розвитку, як окремого банку, так і банківської системи країни у цілому.

Фінансовий результат як головний результат підприємницької діяльності забезпечує потреби самого банку та держави загалом. Важливу роль для прийняття управлінських рішень на основі наявних у банку фінансових результатів відіграє аналіз факторів, що впливає як на кінцевий результат (прибуток або збиток) звітного періоду, так і на його складові. В період фінансової кризи вклади фінансових результатів комерційних банків є одним із важливих власних джерел фінансування, і крім того, одним із засобів збільшення власного капіталу банківського сектора області.

Актуальність дослідження даної теми визначається необхідністю здійснення об'єктивного аналізу фінансових результатів комерційного банку для стабільного функціонування. Стабільне функціонування банків є важливим не тільки для самих банків, а й для всієї країни в цілому.

В сучасних умовах комерційні банки мають зосередити увагу на оптимізації структури доходів та підвищенні ліквідності, так як банки виступають регуляторами грошового обігу та посередниками в акумуляції і перерозподілі грошових ресурсів, вони відіграють велику роль в економічних перетвореннях України. Комерційні банки виступають потужними важелями впливу на виробничу, фінансову та інші сфери економіки. Економіка країни не може повноцінно функціонувати без надійного, стабільного і сильного банківського сектора.

Проблеми управління фінансовими результатами банків особливо гостро стоять сьогодні – у динамічних, непередбачуваних та не визначених економічних і політичних умовах. Їх вирішення залишається важливим та актуальним завданням. Економічна наука та практика уже має напрацювання із даної проблематики, що висвітлено у працях таких учених: Бланк І.О., Базилюк А.В., Воронін О.О., Вовчак О.Д., Герасимович А.М., Загородній А.Г., Євдокимова Ю.Ю., Коваленко В.В., Криклій О.А., Міщенко О.В., Мороз А. М., Мочерний С.В., Пушкарь М.С., Поддєрьогін І. О., Савлук М.І., Савицька Г.В., Ткаченко Н.М., Череп А.В. та інших учених. Разом із тим, складність процесів управління викликає необхідність продовження досліджень у цій царині.

Метою дослідження є узагальнення і систематизація теоретичних знань щодо системи формування фінансових результатів комерційних банків, підвищення їх прибутковості та практичне застосування для ПАТ «Банк Восток».

Завдання дослідження:

- з'ясувати сутність та основні характеристики фінансових результатів комерційних банків;
- розглянути особливості формування фінансових результатів комерційних банків;
- розглянути основи управління фінансовими результатами комерційних банків;
- провести аналіз діяльності комерційного банку ПАТ «Банк Восток»;
- проаналізувати фінансові результати комерційного банку ПАТ «Банк Восток»;
- провести факторний аналіз показників прибутковості банку ПАТ «Банк Восток»;
- провести прогнозування фінансових результатів ПАТ «Банк Восток» за допомогою регресійного аналізу;
- обґрунтувати напрямки підвищення ефективності системи формування фінансових результатів комерційного банку ПАТ «Банк Восток».

Об'єктом дослідження виступають процеси управління фінансовими результатами комерційних банків.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні основи формування фінансовими результатами комерційних банків.

Методи дослідження. Під час виконання роботи були застосовані методи синтезу, аналізу, конкретизації, а також для наочності були застосовала табличні і графічні методи, горизонтальний і вертикальний аналізи доходів і видатків і методи математичного моделювання.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові документи, що регулюють банківську систему України, нормативні акти та статистичні дані Національного банку України, наукові праці провідних вітчизняних і зарубіжних учених, періодичні видання, інтернет-ресурси, статистичні показники діяльності банків України, фінансова звітність ПАТ «Банк Восток» за 2017–2021 рр.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, використаних джерел, додатків. Загальний обсяг роботи становить 80 сторінок, включаючи 22 таблиці, 11 рисунків, 3 додатка і список використаної літератури із 51 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі ***«Теоретичні основи формування фінансових результатів комерційних банків»*** визначено теоретичні засади формування фінансових результатів комерційним банком. Визначена економічна сутність та дана характеристика фінансовим результатам комерційного банку. Охарактеризовані особливості формування фінансових

результатів комерційних банків. Визначені основи управління фінансовими результатами комерційних банків

У другому розділі *«Аналіз та оцінка формування фінансових результатів комерційного банку (на прикладі ПАТ «Банк Восток»)»* охарактеризована діяльність комерційного банку ПАТ «Банк Восток» на ринку банківських послуг України. Проведено аналіз основних показників діяльності банку ПАТ «Банк Восток». Досліджені особливості формування фінансових результатів комерційного банку та проведена їх оцінка з використанням методики факторного аналізу загальних показників прибутковості банку.

У третьому розділі *«Шляхи покращення формування фінансових результатів комерційного банку»* розглядаються можливості використання регресійного аналізу щодо прогнозування фінансових результатів комерційного банку ПАТ «Банк Восток». Також надані основні напрямки підвищення ефективності формування фінансових результатів комерційного банку ПАТ «Банк Восток».

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження можна сформулювати наступні наукові результати у вигляді теоретичних положень, практичних висновків, а також пропозицій та рекомендацій, сутність яких зводиться до наступного:

1. Аналіз наукових джерел свідчить, що наразі не існує єдності і однозначності в розумінні поняття «фінансові результати банку». Однак, більш за все під поняттям «фінансові результати банку» розуміють різницю між його доходами та витратами. За результатами виконаного дослідження, узагальнивши підходи щодо визначення поняття «фінансові результати банку», пропонуємо використовувати таке трактування: «фінансові результати діяльності банківських установ – це кінцевий результат діяльності, що розраховується як різниця між доходами та витратами банку і уособлюється в підсумковому показнику - прибутку чи збитку».

2. За результатами дослідження визначено склад та структуру фінансових результатів, а також охарактеризовані фактори можливого впливу на них. З метою підвищення рівня прибутковості необхідно здійснювати комплексний аналіз доходів та витрат, виявляти фактори впливу на них, збільшувати резерви діяльності. Отримання позитивного або негативного значення фінансового результату діяльності залежить передусім від ефективності взаємодії кожного компонента системи організації сучасного комерційного банку. Вміння правильно визначати та розпоряджатися вхідними та вихідними грошовими потоками надають змогу комерційному банку отримувати значні переваги від своєї діяльності, як в інтересах самої банківської установи, так і в інтересах клієнтів.

3. Управління прибутком – це значна складова частка банківського управління, мета якої полягає в максимізації прибутку за доступного рівня

ризиків та забезпечення ліквідності балансу. Основні блоки управління прибутком комерційного банку:

- виявлення підрозділу банку, який приймає участь у процесі управління прибутком;
- планування доходів, прибутку та витрат банку;
- використання методів оцінки рівня прибутковості банківської діяльності;
- виявлення методів теперішнього регулювання прибутку.

4. Дослідження проводилось за матеріалами комерційного банку ПАТ «Банк Восток». Проведений аналіз фінансової діяльності банку за 2018-2021 рр. показав, що банківська установа нарощує валюту балансу, при цьому ростуть вартість зобов'язань і власного капіталу, збільшується нерозподілений прибуток. Проаналізувавши склад та структуру активів ПАТ «Банк Восток» за 2018-2021 рр. можна зробити висновок, що найбільшу частку сукупних активів займають кредити та зобов'язання клієнтів, у 2017-2020 рр. цей показник мав такі значення 70,30%, 61,02%, 43,19% та 51,87% відповідно до кожного року. У пасивах банку найбільшу питому вагу складають зобов'язання (вище 90%). Сума зобов'язань перевищує власний капітал майже в 12 раз, це є ознака доброї фінансової стійкості банку.

5. Аналіз фінансових результатів комерційного банку ПАТ «Банк Восток» дозволяє стверджувати, що на сьогоднішній день банк є прибутковою фінансовою установою. Його прибуток зростає на протязі аналізованого періоду.

З проведених розрахунків можна зробити висновок про те, що обсяги доходів банку в останні три роки мали мінливу тенденцію. в останні три роки банк близько 60% своїх доходів отримував від процентних доходів. На другому місці стоять комісійні доходи – на які припадає 38,88% в 2021 р. Причому їх частка постійно зростає. Досить стабільною є частка доходів від операцій з іноземною валютою – на рівні 1,92 – 2,58%. Частки усіх інших статей доходів по рокам незначно коливаються.

Що стосується витрат, то найбільша їх частка припадає на витрати, пов'язані з персоналом – більш того в динаміці їх питома вага має чітку тенденцію до зростання. На другому місці знаходяться адміністративні та інші витрати, у них теж тенденція зростання. На третьому місці знаходяться процентні витрати.

6. У роботі була проведена оцінка фінансових результатів банку з використанням методики факторного аналізу загальних показників прибутковості банку. У процесі дослідження було проведено аналіз впливу певних факторів на прибуток банку. Виявлено, що основними факторами стали: зміна розміру статутного капіталу банку, рівень прибутковості активів, мультиплікатор капіталу і рівень рентабельності доходу.

7. Результатом здійснення кореляційно-регресійного аналізу, можемо свідчити, що побудована економіко-математична модель є адекватною та значущою. Залежність обраних факторів закономірна, тож ця модель може використовуватись для практичного застосування. За допомогою побудови

моделі ми змогли визначити, що найбільш впливовими факторами на чистий прибуток ПАТ «Банк Восток» є розмір активів, розмір зобов'язань, власний капітал та чистий процентний дохід. Застосований метод кореляційно-регресивного аналізу показує тенденцію до підвищення розміру чистого прибутку ПАТ «Банк Восток» в 2022-2024 роках.

8. Виходячи з проведеного аналізу можемо впевнено визначити, що ПАТ «Банк Восток» позиціонує себе як надійний банк, який ефективно та злагоджено здійснює свою діяльність на фінансовому ринку нашої країни. Для підвищення прибутковості діяльності банку ПАТ «Банк Восток» можна запропонувати наступні заходи:

1) нарощувати власні кошти банку, що сприятиме зростанню ресурсної бази банку і відповідно їх інвестиційного потенціалу; буде однією з передумов залучення іноземних інвестицій; стимулюватиме інтеграційні процеси; забезпечить незалежність банку і створить умови для виживання банків в період посиленої конкуренції на ринку;

2) слід раціонально та ефективно розміщувати кошти банку для забезпечення його фінансової стійкості. Виконання цієї умови дозволить позбавитися суперечностей між ліквідністю, надійністю та прибутковістю;

3) фінансове планування. Багато витрат несуть банки внаслідок неузгоджених дій різних управлінь між собою. Фінансовий план дозволяє спрогнозувати доходи, витрати і прибуток банку на рік. І хоча в умовах, які склалися в нашій країні, через нестабільність, інфляцію реальні дані можуть суттєво відрізнятись від запланованих, але пропорції залишаються практично незмінними. Банківська установа повинна реально бачити перспективи свого розвитку і цілі на поточний рік;

4) сформувати достатні страхові резерви та резервні фонди. Оскільки основна причина банківських банкрутств — неповернення раніше виданих кредитів, то формування цих фондів сприятиме зміцненню надійності й стабільності банку, а отже, і банківської системи України, зменшенню можливих фінансових ризиків у кредитній діяльності. Створення цих резервів гарантуватиме покриття рахунків у діяльності банку, сприятиме підтримці його ліквідності на необхідному рівні;

5) застосовувати такі інструменти в банківській діяльності, які дозволяють як планувати, так і одержувати додатковий прибуток. Мова йде про ф'ючерси, опціони, форвардні операції з валютою ті інші форми діяльності, які відповідають умовам ринкових відносин;

6) систематично і всебічно вивчати кредитні ризики, приймати заходи по їх пониженню. З цією метою необхідно організувати відділи управління кредитними ризиками;

7) покращувати рівень професіоналізму.

Дотримуючись даних рекомендацій є ймовірність виникнення труднощів, які пов'язаних з тим, що потрібно вибирати найбільш вигідні заходи з огляду на прибутковість та заходи, потрібні для дотримання нормативів банківського законодавства.

Також потрібно звертати увагу на те, що надійний банк очима клієнтів прирівнюється здатності виконати зобов'язання стосовно повернення у зазначені терміни вкладених коштів та сплатити відповідний дохід за користування даними коштами, а для акціонерів - виплаті дивідендів та зростанні курсової ціни акцій банку. Джерелом описаних виплат виступає прибуток, тому надійний банк і вважається той, що отримує та буде отримувати в майбутньому стійкий прибуток.

АНОТАЦІЯ

Арабаджі В. Ю. «Фінансові результати комерційного банку»
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності
«072 Фінанси, банківська справа та страхування»
за освітньо-професійною програмою
Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування
Одеський національний економічний університет, м. Одеса, 2022 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження виступають процеси формування та управління фінансовими результатами комерційних банків. Предметом дослідження є теоретичні та практичні основи формування фінансовими результатами комерційних банків.

У роботі розглядаються теоретичні основи формування фінансових результатів діяльності комерційного банку.

Проведено аналіз діяльності комерційного банку ПАТ «Банк Восток». Більш детально проаналізовано фінансові результати цього банку. Проведена оцінка фінансових результатів банку з використанням методики факторного аналізу загальних показників прибутковості банку.

Запропоновано шляхи покращення формування фінансових результатів діяльності комерційного банку ПАТ «Банк Восток».

Ключові слова: комерційний банк, фінансові результати банку, процентні доходи та витрати, комісійні доходи та витрати, прибуток банку, факторний аналіз, рентабельність.

ANNOTATION

Arabadji V. Yu. "Financial results of a commercial bank"
qualification work for a bachelor's degree in the specialty
"072 Finance, Banking and Insurance"
according to the educational and professional program
Finance, financial management and insurance
Odessa National Economic University, Odessa, 2022

The bachelor's thesis consists of three sections. The object of research are the processes of formation and management of financial results of commercial banks. The subject of research is the theoretical and practical foundations of the formation of financial results of commercial banks.

The paper considers the theoretical foundations of the formation of financial results of a commercial bank.

An analysis of the activities of the commercial bank PJSC "Bank Vostok". The financial results of this bank are analyzed in more detail. An assessment of the bank's financial results using the method of factor analysis of overall profitability of the bank.

Ways to improve the formation of financial results of the commercial bank PJSC "Bank Vostok" are proposed.

Keywords: commercial bank, financial results of the bank, interest income and expenses, commission income and expenses, bank profit, factor analysis, profitability.